

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foia Interesantă”, „Tovărășia” și „Bobrnaci”, — e următorul; pe un an 10 cor.; pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. pe an!
Pentru America trei dolari pe an.
Pentru România (4 foi) 40 Lei pe an.

Foai națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiuni:

1 pag. 60 cor., 1/2 pag. 30 cor., 1/4 pag. 15 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

CE POATE

ȚINEREA LAOLALTĂ!

Un jidov, un popă, și o școală de stat, — izgonite dintre Românii buni!

Cetitorilor »Libertății« le sunt cunoscute lucrurile de mai jos: că după alegerea dela Orăștie, Românii din Bobîlna precum și din alte comune mai simțitoare și pline de mândrie, au pornit boicot contra jidanilor dela ei, nevrînd să le mai între în crîsmă și în boltă; — că Românii din Valea-lepii au pornit boicot contra popii lor cel stricat: Marian, — și mai știu aceea, că la Cebea (lîngă Baia-de-Criș) statul a pus în coastele școlii confesionale gr.-or. române o școală de stat, contra căreia cinstiții Români dela umbra Coronului lui Horia și a Crucii lui Iancu, au hotărît boicot prin aceea, că nimenea să nu-și dea copii la școala ungurească a statului.

Mulți nu vor ști însă la ce sfîrșituri s'a ajuns cu aceste boicotări naționale. Le spunem azi pe scurt:

1. Jidanul din Bobîlna s'a ținut cît a putut. A stat în sat încă mai mult de jumătate de an, dar și Românii s'au ținut bine și nu le-a trecut ura de azi pînă mâne! În zadar fiiul lui Juda a trimis repetite rugări de iertare frunțașilor români, făgăduind »îndreptare«, nu l'a mai crezut nime, ei l'au încunjurat ca pe trimisul necuratului! După jumătate de an a trebuit să-și iee catrafusele și să plece din comună! A lăsat în case o femeie română, doar mai face ea ce poate cu ruinatul »ghișeft«, că de el fugea lumea ca de un ciumat.

Alți Jidani din jur, simt și ei ura și răzburarea poporului și încă doi sunt pe ducă. Fac vînzător ce au și pleacă.

2. Popa Marian a trebuit să se pustiască din Valea-lepii. A luat frunza 'n buze și a plecat. Oamenii au izbit și spart-oale cu cenușe

pe urma lui, în loc de treacuri de bucurie.

3. Școala ungurească de stat din Cebea, a stat ca o crîsmă nou deschisă, dar în care nu vrea lumea să între! Doar doi copii de Țigan de-î băteau cărarea. Dela o vreme a trebuit să-și iee catrafusele și dascălul de stat, ne-avînd pe cine să ferească căci cinstiții noștri frați Români au dus aci cel mai nobil boicot: alipindu-să cu drag de sfînta școală și cultură românească, și ferindu-să de unghia culturii streine, care visa să le fure sufletele!

Iacă trei sate românești cari au dat dovadă atît de viuă că ce poate un popor, dacă frate cu frate ține laolaltă în a să feri de ceea-ce e strein și răuvoitor lui, și în acest fel pedepsește pe trimișii duhului străin și rău din mijlocul său!

Poftească acum și facă-și fiecare cetitor socoata: Ce am putea noi ajunge, la cîtă vază și bunăstare, sufletească și materială, ne-am putea noi ridica în foarte scurtă vreme, dacă am vădi peste tot locul, în fiecare sat, inima aceea cuminte de ținare laolaltă și încungiurare a răuvoitorilor streini de printre noi, pe care au vădit-o Românii din Bobîlna contra cutezătorului Evreu, Românii din Valea-lepii contra popii celui uitat de sine, și Românii din Cebea contra școlii streine!

Doamne! Că am schimba fața Ardealului, Bănătului și a Ungariei pîn' la Tisa, în jumătate de an! Ar înflori și ar străluci printre noi negustorii români, s'ar ridica cu fețe fericite spre cer școlile noastre, ar răsuna văile și colinele de glasul curat și iubit al sufletului româ-

nesc ajuns la libertate fericitoare!

Iar dacă azi aceleași văi și coline răsună de gemetele de durere a aceluiași suflet năpădit de polomidă streină — e, că nu înțelegem și nu ne știm avînta la ținuta bărbătească și românească a fraților noștri dela Bobîlna, Valea-lepii și Cebea!

UNELE—ALTELE

500 Români cer loc de așezare.

— În luarea aminte a bănelor. —

Unele din băncile noastre să in-deletnicis: în timpul mai nou, cu cumpărare de moși și parcelarea lor între țărani. Știm însă cazuri, cînd cutare bancă ar fi avut privilegiu să cumpere o moșie frumoasă, și ne găsind cumpărători cui s'o dea mai departe, nu a luat nici moșia, că n'ar avea cum s'o chivernisească însăși.

Atragem luarea aminte a bănelor, că în Moldova-nouă, (Bănat), să găsim sute de familii gata a pleca ori unde și a să așeza, întemeind familii și comune nouă, după ce acolo sunt tot mai strîmtoare prin cuprinderea de loc din partea Societății trenurilor, — care face pe oameni să plece, în lipsa de pămînt, prin Germania, și pe aiurea. Ci-că s'ar afla atîtea familii române gata a pleca aiurea, că ar forma un sat de 4—500 suflete.

Frații noștri să roagă de cei ce ar ști locuri potrivite, să le dea de știre și să caute înțelegere cu ei.

Buni ascultători ai chemării în numele culturii.

— Din America. —

Șase buni frați ai noștri afla-tori în America, — cetînd în „Libertatea” despre „Biblioteca populară a Asociațiunii” și nădejdiile ce legăm de ea, — au răspuns chemării făcute de foaia noastră către bunii Români de a să abona la acel șir de cărțile (bibliotecă) trimițînd și ei 30 cor. dar „Asociațiunii” pentru a cinsti pe 15 țărani vrednici din părțile unde e mai mare lipsa de carte românească, cu cărțile pe un an de zile. Cei 6 cinstiți frați ai noștri din America sunt: Daniil N. Maxim, Lazar I. Sodor, Mihail I. Cădea, Avram L. Vlad, Ioan I. Paourariu, toți din

Lancrăm (de lîngă Sebeșul-săseș), aflători azi în Ilasco, Mo., și Dumitru I. Mărginean, din Cugir, aflător tot în Ilasco. Fratele și abonentul nostru Mărginean a pornit bunul lucru, — pentru-ce laudă li aducem atît dsale cît și bunilor săi soți cari l'au ascultat. A pus unul fiecare cîte 5 cor. și au trimis pentru „Asociațiune” 30 cor. în scopul arătat.

Dzeu să-î țină și să le întoarcă Insutit nobilul dar!

Ce crede o foaie ungurească despre dieta de azi?..

Ziarul unguresc „Az Est”, vorbind despre parlamentul țării ungurești din zilele noastre, zice despre el următoarele vorbe triste, dar adevărate:

„Că vremurile s'au schimbat cu o repeziune atît de uimitoare, asta însămnază descompunerea totală a parlamentului nostru de azi. Am învățat, că dela dieta noastră de azi să nu sperăm nimic, să nu așteptăm nimic. Chiar și cine ar vrea să facă ceva în această dietă, nu poate. Parlamentul unguresc e ca un cadavru a cărui membre răcite și țapenele mișcă după plac din Viena. E timpul, ca să măturăm din drum cadavrul acesta.

CRÂMPEE...

Avem înaintea noastră o scrisoare scurtă, fără însămnătate deosebită, dar totuși interesantă, ca document omenesc. Un domn ne sorie, că purtînd la pept trei floricele de coloarea flămurei noastre naționale, o prietenă a dlui, unguroaică, i-a aruncat în ochi vorbe de ocară și n'a mai voit să vorbească cu el din pricina aceasta. „Cu mare părere de rău vă aduc la cunoștință — Incepe scrisoarea domnul acesta, — că aici și unguroaicele urgisesc tricolorul nostru național”. Ni se leagă atîtea glinduri de scrisoarea aceasta, și pornind din punctul acesta de vedere am putea scrie atîtea și atîtea. E tristul adevăr, că mulți dintre oamenii noștri cu carte se căsătoresc cu femei de neam strein, cari apoi în cele mai multe cazuri făcîndu-se stăpîne peste bărbat, hulesc în fața acestuia tot ce-î românesc, ba merg atît de departe în cutezanță, că pretind dela bărbat, cînd acesta vorbește cu vre-un cunoscut în limba sa, ca să vor-

bească ungurește, ori nemțește nu mai românește nu, căci această limbă n'o poate suferi. Noi compătîmim pe românii ajunși în astfel de împrejurări și știm bine, că mulți dintre ei își blastămă clipa nenorocită, în care au făcut pasul acesta greșit, de a lua o streină. Osîndim și pe astfel de doamne, căci ele ar trebui să știe atîta bunăcuviință, ca să nu hulească ce-i românesc, cită vreme bărbatul lor e român. Ar trebui s'o facă aceasta și din bunăcreștere, dacă n'o fac din dragoste, pe care pe semne n'o cunosc față de bărbatii lor. În acelaș timp însă admirăm marea iubire de neam al lor și ura împotriva a tot ce e strein: șovinismul lor. Cu olt stau mai pe jos decît aceste doamne, unele dintre doamnele noastre, ce își țin de fală a vorbi în societate românească ungurește, iar la petreceri românești a juca ciardașul stropșit.

VLAICU

Di inginer Vlaicu lucrează din greu la mașina sa de sburat a doua, care făgăduiește a fi cu mult mai isteț întocmită ca cea dintîi, deși și asta s'a dovedit de foarte bună. După cum spun ziarele din România, mașina de zburat Vlaicu II. va fi gata în vre-o citeva zile și își va începe probele de zburat cu noua mașină la 10 Iulie v.

Să pregătește anume dl Vlaicu pentru marea întrecere de zbor ce va avea loc la București în toamna aceasta și pentru care sunt destinate deja de pe acum mai multe premii mari. Așa: ministrul de război al României a pus un premiu de 15.000 lei pentru cel mai bun zburător, iar Automobil Clubul Român în acelaș scop suma de 20.000 lei.

Dintre Români vor lua parte la această întrecere: Aurel Vlaicu, prințul Bibescu, Brumărescu, Istrati, Zorileanu și Capșa!

Dorim izbîndă lui Vlaicu!

Apostolie culturală în Bihor și Maramurăș.

Pe vremea cînd Bănatul și Ardealul răsună de frumoasele vorbiri ale fruntașilor noștri ținute la mărețele adunări populare, prin întunerecul îndepărtatului Bihor și Maramurăș un apostol al culturii românești își împlinește datoria de răspînditor al luminei. Tinerul director artistic al fondului de teatru Aurel P. Bănuș, însoțit de artiști și artiști români dă reprezentații teatrale prin toate orașele Bihorului locuite de Români.

De aici va trece apoi în Maramurăș. Până acum cele mai frumoase și reușite serate cu adevărat artistice, au fost cele din Beiuș, Tinca și Oradea-mare.

Resprezentatiunea din Oradea n'a rămas fără resunet să vede tocmai din pricina aceasta, că prea a fost mîndră de tot. Foile ungurești redactate de jidanii din Oradea și

Pesta, ca mușcate de șarpe tipau în ceilaltă zi, după serată, strigînd după ajutor, căci țara jidanilor, Grosswerdainul e în primejdie, valahii vreau să nimicească țara ungurească. Au venit din România trimieși de guvernul român actori cari sunt totodată spioni, ca să-și bată joc în centrul culturii maghiare de noi, afară cu valahii!

Astfel glăsuiau ziarele jidanilor: „Nagyváradi Napló“ „Szabadság“ și „Pești Hirlap“ făcîndu-se oarbe și surde în fața celor ce le spuneau că doar Bănuș e d'aici din Ungaria iar cei ce sunt cu ei, sunt niște elevi ai conservatorului din Viena, toți români dela noi.

Ei, dar nu mult s'o ajuns cu aceasta, Bănuș n'a putut fi împiedecat în drumul său, în curînd va fi în Șomcuta mare, ș'apoi prin Maramurăș însoțit de I. Crișan, Calmuschi, dșoara Voilean și mai mulți diletanți.

Românii din părțile acestea s'au des tot spriginul și să alerge cu drag la seratele aranjate de dl Bănuș.

Adunarea poporală dela Bozovici.

După Jablanița a urmat Bozoviciul în șirul strălucitelor adunări populare. A reușit și adunarea aceasta peste așteptare. Iubitului nostru Dr. Aurel Vlad i-s'a făcut și aici primire împărătească. Povestesc adevărate minuni despre primirea Drului Vlad, foile ce aduc vești despre adunarea dela Bozovici.

Iată ce scrie, între altele, „Românul“ din Arad, despre această adunare:

Încă la Jablanița adusesese dl Dr. Vladone, vrednicul avocat al Almășenilor, vestea că adunarea din 12 Iulie la Bozovici să poate ținea. A plecat îndată spre Bozovici Dr. Aurel Vlad, însoțit de domnii: Dr. Victor Bontescu. Dr. George Lăbonțiu, Dr. Alexandru Morariu, și părintele Tătucu din Jablanița. Des de dimineată cu 2 trăsuri, între aclamațiile Jablanicenilor, cari nu să putură răbda să nu mai cînte odată încă „Hora lui Vlad“, au luat drumul spre Almaș în sus.

La Petnic și Lăpușnicel, dar mai ales în comunele ce le cădeau în drum, Prigor și Prilipeț, au avut frumoase primiri. Prigorul cu mic cu mare, împodobiți cu flori și cu frunză verde îl aștepta pe dl Vlad, cum aștepti pe Mesia. La intrarea în Bozoviciu, cel puțin 5000 de oameni așteptau pe Dr. Vlad și soții sei. Era o însuflețire de nedescris. Lumea striga fără conținere: „Trăiască apostolul nostru Dr. Aurel Vlad!“

La 3 ore s'a început adunarea. A deschis-o prezidentul clubului național român al Almașului, Dr. Samuil Vladone. — Schițează scurt dar surprinzător de precis, însemnătatea adunărilor populare, rostul votului universal, ca singura teme-

lie de nădejdi a viitoarelor noastre lupte naționale, apoi dă cuvîntul dlui

Dr. George Lăbonțiu

adv. în Caransebeș. A vorbit despre drepturile fundamentale ale cetățenilor: dreptul libertății cuvîntului și al presei, al liberei întruniri, etc., arătînd cum toate aceste drepturi sunt azi minciună în țara noastră. A vorbit și despre votul universal frumos. După dl Dr. Lăbonțiu a urmat:

Dr. Alexandru Morariu.

Aseamănă parlamentul (dieta) cu o potică în care sunt multe feluri de leacuri, pentru multe boale. Dar și multe veninuri. Iar deputații sunt doctorii cari pregătesc, dau leacurile și veninul legile. Nouă până acum cam tot venin ne-au dat doctorii streini, în loc de-a ne alina durerile. Vorbește apoi și dsa despre votul universal și planurile militare, fiind viu aclamat. Urmează:

Dr. Aurel Vlad.

E o minune. Cu toată marcanta personalitate politică a dlui Dr. Vlad, — scrie „Rom.“, — ca unul dintre primii luptători naționali, cu tot felul dsale de a fi plăcut și ca unul ce te pune în uimire cu toată puterea graiului frumos al dsale, — rămîne totuși hotarnică cu minunea, vraja aceea nețărnică ce o exercită numele și persoana dsale asupra acestor grăniceri mai cu seamă. În drum veneau oameni înghesuindu-se să-i atingă și să-i sărute pulpana hainei, ducînd-o la frunte cum fac credincioșii cu patrașorul preotului la sfînta cuminecătură. Iar cînd începu să vorbească, să făcu o liniște și-i sorbea mulțimea cuvintele, cum soarbe aria dogorită de arșița soarelui, picurii ploaiei.

Dar și dsa, — mișcat adînc de atîta însuflețire — a ținut o vorbire cum unui meșter vorbitor că dsa, abia în clipe de supremă inspirație, îi reușește. Dl Vlad vorbește scurt, îndesat, precis. A vorbit tot despre votul universal ceasuri întregi, dar așa de frumos și cu atîta miez, de dintr'o singură poziție a dsale ai putea scrie serii de primarticole. Păcat, că n'a fost stenograf la îndemînă, care să fi scris din cuvînt în cuvînt această strașnică vorbire a Drului Vlad. Poporul numai conținea cu uralele: „Trăiască deputatul nostru!“ Trăiască Dr. Vlad! — Vorbește apoi:

Dr. Victor Bontescu,

asa cum numai dsa știe tîlcul mulțimei prin frumoase pilde și în grai poporal, dorința noastră a tuturor: votul-universal. Să cetește în sîrșit din partea părintelui Bihoiu: „Moțiunea“, primită deja și în celelalte adunări.

D. Dr. Vladone încheie marea adunare, iar poporul însuflețit la culme, să împrăstie în liniște și cea mai exemplară ordine.

Cu Dzen înainte!

Scriosare din Alba-Iulia.

— Din durerile noastre. —

Alba-Iulia, 1 Iun. 1911.

Onorată Redacțiune!

Cînd cetește bietul țaran sfaturile cele bune și învățăturile cele frumoase, ce i-se dau în prețuita noastră foaie „Libertatea“ și adusele ei „Tovărășia“ și „Foaia Interesantă“ — i-se umple sufletul de bucurie, capătă tărie în trup și curaj la muncă, — îndemn la meserie, la neguțătorie și la sprijinirea tovărășiiilor.

Aceste trei foi sunt pentru român ceceace e sarea pentru pâne. Doamne! cât ar fi de bine, să le aboneze și să le cetească tot Românul.

Cu drag cetesc în ele vești bune din toate părțile țării despre Români bravi și știutori de chemarea lor, și mă cuget că, Doamne! cît ar fi de bine și de frumos, să avem și noi aici în Alba-Iulia atari bărbaiți, cari să stee într'ajutor poporului — a cărui zile aici la noi îi sunt numărate!...

Cu îngăduința oneratei Redacțiuni vin a descrie tristele stări din orașul nostru, unde suntem peste 5000 de Români! Iacă pe scurt unele:

„Reuniunea economilor și meseriașilor“ — doar me de vre-o trei ani de zile!

De Casina română să nu vorbești, că blamezi pe domni.

Socialiștii (mai toți Români) țin casină! Se adună cu sutele chîră și în timpul serviciului dumnezeesc și ascultă pe jidovul guraliv! Plătesc taxă săptămînală. Credeți, că doare pe cineva capul pentru lucrul acesta slab pentru noi?

Cu învățăceii dela meserii țin învățătorii străini prelegere chîră și Dumineca dela 10—12 oare — adecă în timpul bisericii. Așa, că cei 100—150 de viitori măiestrii, nu pot merge la sînt. biserică nici macăr odată pe an! Să nu credeți doară, că se interesează cineva de ei, ca să înceteze răul acesta!

Despre școala de adulți nici nu mai amintesc. La noi așa ceva e necunoscut. Petreceri se dau, numai pentru ochii lumii. La petrecerile românești „Meseriașul e mîngîit“, Plugarul amiroasă greu“, așa-zice cea măimare parte dintre domnii noștri, deși s'ar putea ajuta-macar așa, ca să facă joc separat pentru țărani în o sală alătura, cum să face pe aiurea. Nu e mirare dară, dacă să adună abia 20 până în 30 persoane la petrecerile de aici.

La noi dacă nu ești și bogat poți fi om cît de omenie ba și cît de mare domn, că nu numeri mult!

Organizație mai slabă, neînțelegeri mai mari, cu greu cred, că se mai află undeva!

O parohie din pricina neînțelegerii, a hotărît, să abzică de școala, — ca se scape de învățător ca: morarul din poveste — de cloțani.

Cetitorul neorientat, cînd ce-
tește, că la noi în oraș sunt 2 pro-
topopi, 2 preoți, 4 învățători, 6 ad-
vocați, 3 medici, bancă românească
și cîți-va bogătași, va crede, că
doamne fericiți ne aflăm noi avîndu-
i povățuitori în mijlocul nostru.
După ce va afla cele de mai sus,
înțelege trista noastră stare din
vestitul și istoricul nostru oraș A ba-
Iulia! B. C.

Asociațiunea în Maramurăș.

Prima noastră instituție cultu-
rală, care în curs de 50 de ani a
răspîndit, după putință, lumină în
aproape toate ținuturile locuite de
Români din țara noastră, să pregă-
tește cu zor pentru serbările jubi-
lare ce să vor ținea în zilele de
28, 29 și 30 August n. a. c. în Blaj.
Vechiul centru de cultură, din care
au plecat în toate părțile cei din-
tîi propoveduitori cu cuvîntului ro-
mânesc, va adăposti în cele trei
zile cete de cărturari de pretutî-
deni. Adunarea generală a Asocia-
țiunii din August va fi o sărbă-
toare a culturii românești dela noi,
care, cu toate greutatea ce-a în-
tîmpinat, a luat un avînt îm-
bucurător și impunător pe toate
terenele. La sărbările din Blaj să va
întrupa o clipă și unitatea culturii
noastre românești, căci, după cum
să aude, vor veni și mulți frați din
România și Bucovina ca să-și îm-
preune inima și mintea în munca și
lupta de redeșteptare a poporului
românesc. Și regretabil este numai
faptul că din sinul acestei institu-
țiuni culturale, care ocrotește pe
toți Românii, lipsesc frații din țin-
utul Aradului și Maramurășului.
În cursul vremii s'au făcut încercări
de a încorpora și aceste teritorii în
cadrele Asociațiunii, dar întotdeauna
considerațiile de patriotism și se-
paratism local au zădărnicit ten-
dințele de unificare ale instituțiunii
noastre. Abia acum, la jubileul de
50 ani, a reușit Asociația să pă-
trundă în Maramurăș. Comitetul cen-
tral a încredințat pe dl secretar
Octavian C. Tăslănuș să convoace
și conducă adunarea de constituire
a priemului despărțămînt în Mara-
murăș și anume a despărțămîntu-
lui Vișeu-Iza. Adunarea de consti-
tuire să va ținea în ziua de 23 Iu-
lie n. a. c. la orele 4 p. m. în Vi-
șeu de sus. În aceeași zi, seara trupa
de sub conducerea dlui Aurel P.
Bănuțiu va aranja în Vișeu o se-
rată artistică. Sperăm că Maramu-
rășenii vor alerga din toate părțile,
ca să ia parte la aceste sărbări
culturale românești, unde vor avea
prilej să asculte cuvîntarea delega-
tului comitetului central al „Aso-
ciațiunii” și pe artiștii trimiși de
societatea teatrală.

Și, după ce primul pas de cuce-
rire culturală va fi făcut și în Ma-
ramurăș, așteptăm ca și Românii
din acest ținut istoric să se apro-
pie sufletește de ceilalți frați ai lor.

Din tractul protopopesc

M.-Ludoș.

Un inspector brutal. Uș tinăr preot
rugîndu-se pentru el...

În comitatul Turda-Arieș era
pe vremea coaliției, inspector de
școale un poleac renegat Polyán-
szky László, om brutal, spaima în-
vățătorilor și mai ales a celor ro-
mâni. De-odată cu noul guvern, po-
lescul a fost trecut în alt colț de
țeară și a venit un protegiat al
noilor stăpîni, Dr. Balló István, om
care tare-i place să se uite în gla-
juță, încît rar îl vezi pe la vre o
inspecție școlară, împedel. Așa tur-
tî însă cum e totdeauna, e atîta
de treaz, ca față de școlile romă-
nești să păsească în chipul cel
mai sălbatec! Intrînd în școală,
dă cu pumnii în masă naintea în-
vățătorului, tot stropindu-l cînd
„vorbește” cu el, izbește protoco-
lele, păsește față de învățătorii nos-
trii ca un stăpîn față de școlarii
săi! De aceea în congregația de
primăvară a comitatului s'a și fă-
cut vorbă multă și a fost espru
criticată purtarea acestui zbir ne-
săbuit. S'au dus plîngeri la ministru
pentru purtarea lui. Urmarea a fost
că în curînd l'au strămutat în alt
comitat.

Învățătorilor unguri însă le pare
rău de tot de el, căci lor așa le
plăcea de inspectorul, cum acesta
e: să-l poți infunda odată bine cînd
îți vine la casă și să capeți notă
(însemnare) bună, pe urma căreia
să-ți vină laudă de sus și înaintarea!
Au dat dară rugare la ministru
să-l lase numai aci, că bun e el aci!
Și acum vin la ce e urît și
trist: Alături de învățătorii unguri,
a scris această rugare prielnică
acestui strașnic patriot, și un preot
român ce să ține de districtul pro-
topopesc gr.-cat. al M. Ludoșului,
om tiner și cu stare bună!
Stăm cruciți că l'a putut îndemna
la acest fapt al uitării de sine?

Disprețul nostru și al tot nea-
mului peste el.

Un preot gr.-cat.

Din mișeliile orașelor mari.

— Un hoț isteț a furat coperișul de pe
gara din Budapesta. —

O hoție nu de toate zilele s'a
întîmplat mai în zilele trecute în
Budapesta, și anume: un hoț în-
drăzneț a furat coperișul de tîni-
chea (pleu) de pe gara din Buda-
pesta și l-a vîndut pentru 1000 co-
roane.

Hoția aceasta ne aduce aminte
de alte mișelii ale orașelor mari
și e și aceasta una dintre dove-
zile puternice, că omul se face tot
mai isteț și mai capabil de tot mai
multe minuni — în hoție. Căci se
furi o vacă, ori niscai parale, nu
e așa lucru greu la urma urmelor
și nu ți-se cere o istețime deose-
bită, dar să furi tu ziua în amiaza
mare coperișul unei case întregi,
asta deja nu mai e lucru de toate

zilele. Iacă cum s'a întîmplat, a-
ceastă furătură isteță.

Coperișul gării de răsărit din
Budapesta a fost dat unui tînichigiu
cu numele Grünhut spre re-
parare. De altcîm tot lucrul era
mic și nu avea așa însămnătate
mare, fiindcă era puțin de reparat.
Sîmbătă vor fi două săptămîni s'a
dus un lucrător de alui Grünhut la
gara și a spus unui oficiant că la
coperișul de pe gară, apoi luni îl
vor pune din nou. Oficiantul, care
știa, că e dat în lucrare coperișul,
n'a zis nimic și lucrătorul încre-
dîntat alui Grünhut încă cu vre-o
8 lucrători s'a apucat să strice co-
perișul. Toată tînicheaua (pleu) l'au
pus grămadă și după ce gara a fost
toată descoperită, lucrătorul s'a dus
iar la oficiant să-i spună, că acum
cu asta e gata. Duminecă dimineața
apoi, cam pela 4 cîsurii, cînd în
gară erau numai slujbași mai mici,
muncitorul a venit iară cu 12 care
de povară, a spus oficiantului, care
ținea în gară inspecția, că a venit
după tînichea s'o ducă, că apoi
luni vor aduce-o reparată și vor
asoperi iar gara. Firește, oficiantul
n'a avut nimic de zis și s'a dus
mai departe. Cele 12 care de tîni-
chea muncitorul apoi le-a dus fain
frumos la un negustor de vechituri,
care i-a dat pe ea 1000 coroane...

A trecut o zi, două, au trecut
și trei și Grünhut nu mai venea să
pună iar coperișul pe gară. Șeful
văzînd aceasta i-a trimis vorbă, că
să vie și să tocmească coperișul,
dacă l'a luat, că poate veni o ploaie
și strică părății. Grünhut a mers

îndată și spre mirarea lui văzu
că de fapt gara e descoperită, dar
el nu dăse nici unui muncitor al
său poruncă s'o facă asta. Îndată
s'a văzut, că aceasta-i isprava unui
hoț isteț și ca să-l afle, Grünhut
și-a chemat toți lucrătorii înainte
oficianților de gară și i-a întrebat
să spună, dacă cunosc pe vreunul
din ei. Zădarnic, că nu au putut
cunoaște pe nici unul, căci mun-
citorul isteț, care furase coperișul
își tăiasse barba mare și pe cea-
lalți 8 tovarăși, peste cari el era
mai mare, i-a lăsat luni dimineața
din lucru, luînd în locul lor pe alții.
Unul dintre lucrătorii noi, cînd a
fost întrebat, că el n'a fost la
descoperitul gării, a răspuns, că
n'a putut să fie nici din pricina,
că el sîmbătă n'a lucrat aici la
stăpînul acesta. Și așa au spus toți
cei 8 muncitori noi, așa că pe urmă
a rămas singur hoțul, care nu putea
zice, că n'a fost în lucru sîmbătă.
Atunci a bătut la ochi stăpînului
că și-a ras barba și l'a luat la în-
trebări. Întîi a spus, că barba și-a
ras-o pentru-că nevasta îl năcăjia
mereu să și o radă, dar cînd a văzut
că nu mai e scăpare, a spus ade-
vărul, că el a furat coperișul și că
celor 8 muncitori, cari au fost cu
el, li-a dat drumul, ca să nu poată
fi descoperit. A spus apoi, că pleu
l'a dus la negustorul de vechituri
Ludovic Kohut, unde s'au găsit
toate cele 12 care de tînichea. Bani
1000 de coroane, încă i-au găsit la
sora istețului hoț Feldmann.

4 foi cu 6 coroane

nu să pot căpăta decît dela Orăștie!

La Orăștie ies, ținîndu-se de-olaltă, 4 foi românești,
scrise anume pentru popor, anume!

„LIBERTATEA”,
„FOAIA INTERESANT”,
„TOVARAȘIA” și
„BOBĂRNACI”

Toate aceste foi sunt așa scrise ca să fie înțelese și de cel din
urmă țaran și potrivite cu priceperea lui! Vorbele înalte, domnești, sunt
ori încunjurate ori tăluite și pe înțelesul poporului.

Prețul lor, toate 4, e pe an 10 cor. pe an. Pe 1/2 an 5 cor. — Pen-
tru America 3 dollari

Cetitorilor noștri țărani, economi, le dăm însă cu preț
scăzut: cu numai 6 cor. pe an, toate 4 foile! Pe 1/2 an 3 cor.

— Iar cel-ce abonează pe o singură adresă, sub o legătură, dela 5
rînduri de foi în sus (5 abonamente, ori mai multe), le capătă cu numai
5 coroane rîndul de foi. Pentru 5 rînduri de foi, în loc de 30 coroane,
va da numai 25 coroane pe anul întreg! — Pe 1/2 an 12 cor. 50 fil.

— Acei dintre cetitorii noștri țărani, cari nu ar dori a avea și foaia
de glume «Bobîrnaci», nu sunt siliți a o abona, ci trimit, ca și în trecut,
5 cor. și primesc celelalte 3 foi numai.

— Cei-ce vreau să aibă mai multe „Foi interesante” decît
„Libertăți”, să trimită de fiecare „Foaie Inter.” ce vrea mai mult,
încă cîte 1 cor. peste prețul „Libertății”. Tot așa cei-ce vreau să aibă
mai mulți „Bobîrnaci”, să trimită cîte 1 cor. de fiecare „Bobîr-
nac” ce cere mai mult peste prețul celorlalte foi.

De acum și pîn' la capătul anului; așadar jumătate
de an, dăm foile cu 5 cor., țăranilor cu 3 cor.! Fără »Bobîrnaci»
cu 2.50.

— Cel-ce ar dori a avea „Bobîrnaci” dela începutul anului, îl pot
căpăta, că avem numerl de-a le trimite dela început.

Tricolorul.

Cum e iertat să se poarte tricolorul? — O interesantă descoperire din ordinul secret al ministrului. — Răutatea care face și ea ceva bine.

S'a scris și în »Libertatea« despre aceea, că ministrul trebilor din lăuntru a dat de curînd o poruncă tăinuită (ordin confidențial, ce nu trebuie arătat adecă la toată lumea!), prin care îndrumă pe gendarmii din țară, să nu mai facă atîtea »bravuri« proaste în prigonirea tricolorului românesc. Că acest tricolor, în anumite forme, la anumite cazuri, poate fi purtat, fiindcă să ține de portul poporului acestuia cu care e așazicînd concrescut! Nu să știa însă, că în ce cazuri anume și în ce formă poate el fi purtat, fiindcă porunca tăinuită nu să arăta.

Noi am ajuns a descoperi o parte din acel ordin, prin vrednicia unui foarte răutăcios dascăl român, care a silit pe gendarmi să descopere, că tricolorul românesc purtat ca brîu, pe haine țărănești românești, e iertat să fie purtat! Mulțumim răutăciosului dascăl care ne-a făcut, fără voia lui, macar atîta bine, pe cînd voia să facă un rău unui voinicel Român. Iacă întîmplarea ce ni-să scrie din Saschiz (comit. Târnava-mare).

Dle Redactor! Decînd cu noua lege școlară, care zmulge și pe învățătorii noștri de sub deplina putere a conducerii lor bisericești, — să ivesc ici coala dascăli de-ai noștri, cari umblă și ei să-și cîștige »merite patriotice«, adecă să se facă buni în ochii stăpînirii prin slujbe de vînzători de neam. O fac firește aceia, cari nu-'s vrednici a sta la locul lor cu cinste, și așa își caută razim în faptul urît al trădării (al vinderii) de neam.

De acest fel de oameni ne aducem aminte văzînd »bravura« pe care a cercat s'o facă la noi în Saschiz învățătorul Nicolae Dragomir care în ale școlii nu poate arăta nici un spor, încît poporul năcăjit că aruncă banii pe nimic pe acest dascăl, a cerut repetit dela consistor să 'l mute undeva la un loc mai potrivit de nevrednicia lui. Simțînd că i-să poate ciătina pămîntul sub picioare, s'a pus dascălul nostru să deie pe... »patriotul«. A treia zi de rusalii ăstan i-s'a dat privilegiu de acest fel. Tineretul din comună a arangeat o petrecere de vară. A leșit tot satul. Tinerii, în hainele lor de sărbătoare, au încins la brîu tricolorul românesc, așa cum l'au purtat totdeauna. Petrecerea a decurs frumos, însuflețit. Eșise și doi gendarmi pentru obicinuita inspecție și pază. Nici ei n'au avut nimic de zis la petrecerea cinstită ce au văzut.

Învățătorul Dragomir însă, a zis gendarmilor, că de ce lasă pe feciori și pe femei să poarte brine tricolor și nu le zmulg, — aceia i-au spus, să vede, că n'au drept la asta și au dat pace petrecerii,

Mănezi învățătorul Dragomir a mers ferbînd de minie la casarmagendarmilor în satul vecin, și a pîrît pe gendarmii cei-ce au fost la petrecere, că nu au zmulg și prigonit tricolorul valah!

Unul din tinerii pîrîți a fost citat la gendarmi, dar după-ce a spus cum a purtat tricolorul, sergentul-major i-a spus, că așa cum l'a purtat, adecă ca brîu peste mijloc, ca vîngătoare, e iertat și 'l poate purta, zicîndu-i că a spus asta și învățătorului celui mai zelos patriot ca ei înșiși, ca gendarmii. Și n'a făcut flăcăului nimic!

Noi asupra rătăcirii acestui nenorocit de învățător, nu mai perdem vorba. Il dăm desprețului obștei române!

Reținem însă ce e de reținut din tot lucrul: Veninosul dascăl a silit pe gendarmi să descopere aceea ce au ei în porunca lor: ca acolo unde tricolorul să poartă, nu ca demonstrație, nu ca scoatere de ochi, ci ca parte din portul poporului, adecă ca brîu la flăcăi, ca cingătoare la femei, acolo trebuie lăsat în pace!

Și aceasta consună cu ordinațiunile mai vechi, pe temeiul cărora poliția din Orăștie bunăoară, la primirea dlui Dr. Vlad cînd venea ca ales deputat al Dobrei de i-s'a făcut o primire ca la un Crai, — ne-a zis: Ca cingătoare n'am nimic în potrivă să-și pună călușerii brinele tricolor, dar nu e iertat ca steag, nici ca eșarpă peste pept, ori în alt chip, care nu să ține de port, ci de fală națională!

E bine că știm macar atît din noul ordin, care, să vede, nu aduce ceva nou decît că restituie în dreptul lor ordinațiunile mai vechi și mai cumînți, pe care în timpul din urmă începuse a le calca în picioare toți vitejii șovinismului.

Mulțumim veninosului dascăl Dragomir, că prin răutatea lui ne-a descoperit macar atît.

Correspondență.

Vrednicele femei din Cebea.

On. Redacțiune!

Mai de multe ori vor fi cetit On. cetitori ai »Foi Interesante« adause la »Libertatea« cite o poezie glumeață despre femeile noastre din Cebea, că-'s făloase și frumoase, că au mânuși și parizoale etc., publicate de un tiner bun de aici. Și poeziile acelea nu supărau pe cebencele noastre, căci știau ele, că tinerul Zaharie Florea voește să le facă mai multă plăcere de a ceti și ele »Foaia Interesantă«. Să și adunau Duminecele, fetițele cu grămada, pe lingă tînărul Z. Florea și cetiau poeziile și rîdeau, zicînd cătră dînsul; »Mă! nu le-ai făcut tu, le-ai furat de pe undeva«. El rîzînd le răspunde: »Cum să fur, că doar vede lumea ce e de furat, dar las că vă mai fac eu de acestea«.

Acum vestim însă On. cetitori, că cebencele noastre de-'s frumoase și făloase, sunt și harnice! Grădinele lor sunt pline de legume. Ele țin piețele Brad și Baia de Criș cu legume. Afară de aceea casele lor sunt în cea mai frumoasă curățanie, și că sunt deja apucate pe calea bună de a cunoaște și mai bine, care este chemarea femeii române. Iată cum:

Consistorul archidiecezan dela Sibiu a dat un circular prin care invită ca preoții ca directori școlari și cu învățătorii, să țină »conferențe didactice« adecă adunări cu poporul, în cari să le deie sfaturi și povețe bine îndrumătoare. Învățătorii și preoții noștri au dat ascultare îndemnului Consistorului și ăstan până 'n Paști au ținut 2 conferențe de acestea.

În programul acelora a fost și punctul: Cari sunt căile și mijloacele, prin cari am putea desvolta mai mult interes (atragere) în poporul nostru, față de școală?

Ca mijloace pentru intruparea acelui punct s'a luat și ajutorarea copiilor săraci, cari cercetează școala noastră.

Au zis preoții și învățătorii noștri, că cel mai bun ajutor aci ni-l'ar putea da femeile noastre.

În acest scop și-au zis: »Să cercăm înființarea unei Reuniuni a femeilor române pentru ajutorarea școlii și împodobirea bisericii«.

S'au adresat femeilor noastre, spunîndu le ce voesc. Și ele cu însuflețire au răspuns: »Bine e, vă urmăm!«

S'a început înscrierea, și deodată am avut 54 membre, dintre cari cele mai multe pe viață, plătînd cîte 10 cor. La Dumineca Mironositelor Reuniunea să constituie. Aleg de presidentă pe d-na Aurelia Dr. Robu, soție de medic în Baia de Criș. Statutele s'au înalintat Ven Consistor spre întărire.

Prin această faptă, cebencele noastre și-au cîștigat cinste înain-

tea tuturor femeilor române, și s'au făcut numele neperitor, prin aceea că ele au hotărît ajutorarea școlii și împodobirea bisericii! Fapta lor astăzi aduce aminte de fapta Domniței Bălașa, fîca lui Constantin Brancoveanu, care la 1751 a fundat o biserică, o școală și un azil pentru femei bătrîne, sărace, unde primesc și azi ajutoare. Și aduce aminte de fapta lui Radu Văcărescu, care pe timpul unei foamete înfricoșate, cînd oamenii erau nevoiți a să da robi bogătanilor, numai ca să capete ceva de mîncare și să nu moară de foame, porunci să deschidă porțile grînelor sale, și le dete celor lipsiți și flămînzi, zicînd: »Nimeni să nu să mai deie rob pentru foame«. Și poporul atunci zicea: »Di D-zeu a dat lui Radu mult belșug. El nu cere plată. Lăudați și prealnalțați din tot sufletul pe părintele ceresc, stăpînul lui Radu«.

Lăudate sunteți și voi femei cebene. Lăudăm noi toți și lăudați și voi pe părintele ceresc, stăpînul vostru, care v'a dat gîndul să puneți la cale o astfel de faptă frumoasă.

Acum pe lucru numai, ca să și împliniți frumoasele fapte de ajutorare!

Dreptul.

Sărbările din Iliă-Murășană.

Frumoase au fost clipele petrecute la Iliă-Murășană în ziua sf. Petru, cînd s'a ținut adunarea desp. »Asociațiunei«. Înainte amiază zilei a fost înălțătoare. Românii din Iliă au dovedit cu cîtă sfințenie păstrează credința în Dzeu, Tatăl ocrotitor, — împodobînd cu daruri foarte frumoase casa de rugăciuni, sfta biserică. E vorba de darurile sfințite la liturgia acestei sărbători de cătră dl protopop al Ilii Z. Murășan în asistența alor 10 preoți: de clopotul cumpărat de dl și d-na Orbonaș locuitori în Iliă și de cei 4 prapuri de mătăsă cu ciucuri de aur, făcuți din contribuiri de bună voie ale credincioșilor. Exemplul e vrednic de urmat căci prin astfel de jertfe împlinim cuvintele sfinte: Doamne iubit-am buna podoaba casei tale; ne cîștigăm liniștea care o dă binefacerea conștiinței, dar folosim și neamului.

După liturgie au eșit toți credincioșii în litie la cîmp. Și cum mergeau prin oraș în frunte cu cei 4 prapuri noi (alb, roșu, galbăn, vînat) după cari pășiau bărbații, apoi preoții cîntînd, în fine femeile, era ceva foarte sărbătoresc și foarte înduioșetor totodată în fețele evlavioase ale țărănilor năcăjiți de attea nevoi în cursul săptămîinei; acum au venit cu toții să asculte povețele conducătorilor, ca să aibă o dreaptă sărbătoare și ei. Afară în cîmp a ținut dl protopop al Ilii o predică binepotrivită, iar poporul adunat asculta cu luare aminte cuvintele înțelepte:

Munca fără rugăciune este în deșert, precum și rugăciunea fără muncă în deșert este; ajută-te și te voi ajuta a zis Domnul, roagă-te și lucrează zice proverbul strămoșilor.

După amiază la orele două s'a ținut adunarea desp. «Asociațiunii» în curțile «Progresului», unde s'a mai ținuseră adunări populare însă cu rost politic, aceasta este prima sub semnul culturii. Dl. protopop al Dobrei I. Morariu a deschis ședința ca prezident cu o cuvântare în care arată însușirile slabe ale țaranului român cum sunt, lenea, nepăsarea, teama de întreprinderi cari ar aduce folos, prea puțină aplicare la meserii și comerț și altele, apoi relele cari purced dintr-astea. Oamenii ascultau cu băgare de seamă, căci știau cât sunt de adevărate cuvintele părintelui protopop, își vedea par'că fiecare năcazul lui din cuvintele oratorului. După raportul cassarului și bibliotecarului, a vorbit dl. Dr. Ioan Maior avocat în Ilia; ne-a arătat o cale pe care putem scăpa de multe năcazuri, ne-a arătat calea culturii. Cine are carte, are parte a zis oratorul. Fețele oamenilor supte de năcazuri s'a luminat, spatele grăbovit de muncă s'a îndreptat tot mai mult să audă urechile mai bine cuvintele trimise par'că spre a preveni timpuri mai bune, — adevăr vă spun în ochi multor țărani am văzut lacrimi. Văzând adinca impresie ce o avea vorbirea asupra sufletelor, simțeam par'că frăția noastră a tuturor Românilor. Așa e bine! Cărturarilor cari și ei s'au ridicat din șirele poporului plugar cu multă trudă la treapta la care au ajuns, să nu și uite nici odată de cei rămași la coarnele plugului, ci știința câștigată prin cele școli să o folosească spre îmbunătățirea stării obștești, spre a conduce la lumină pe cei cari zac încă în bezna întunecului. Așa vom înainta, așa ne va răsări soarele și noauă.

Dl. Dr. Maior ne-a spus ce e „Asociațiunea”, ce scopuri urmărește, a amintit Biblioteca populară și a îndemnat țărani ca să se înscrie membri ajutători, iar oamenii acela cari poate acum au auzit prima dată despre „Asociație”, cari au fost de atâtea ori înșelați încât mai și-au pierdut încrederea în orice așezământ, care ar vrea binele lor, și nu să-i dispoaie, acești oameni, zic, și-au scos din curea »zlotul« câștigat cu multă trudă și sau înscris aproape la 100 membri ajutători, precum și cam la 15 membri ordinari.

După terminarea înscrierilor s'a ținut ședința »Fondului de teatru«. Dl. Dr. L. Petric medic în Dobrea a vorbit. Pe urmă s'au prins țărani și domni la o horă voioasă, apoi au jucat alte jocuri până în seară.

Seara s'a predat piesa teatrală »Prostul« de Fulda, în sala cea mare a restaurantului »Bauer«, cu succes admirabil. Și la aceasta precum

și la jocul care a urmat au fost de față mai mulți țărani, îndeosebi din comuna Ilia.

Nu putem decât să îndemnăm pe ori-ce Român să iee parte la adunările „Asociației”, să se înscrie de membri ajutători (taxa 2 cor), — în schimb li-să vor trimite 10 cărțile și un călindar pe an, — căci slova este arma zilelor noastre, ea ne va fi și conducătorul spre mai bine.

S. R.

NOUȚĂȚI

„Foaia Interesantă” — înbo-gățită cu o pagină de știință! A-fragem cu plăcere luarea aminte a cetitorilor asupra paginii a 4-a a „Foi Interesante”, pe care am pus-o la îndemână unui tânăr și zelos profesor dela Brașov, dlui T. Liviu Blaga, pentru a începe acolo un șir de foarte interesante și folositoare spicuri prin lumea senină a științelor reale, dovedite, calculate.

Bunii nostri cetitori au aflat pân' acum în „Foaia Interesantă” aproape numai literatură aleasă: poezii drăguțe, schițe, nuvele, povești, glume, pentru petrecere ușoară, apoi îndrumări a inimilor spre bine făcători ori luptători naționali, și întărirea sufletelor ască prin spicurile în istoria neamului din care (la Pagini alese) am scos și vom scoate încă, ce e mai frumos, mai măreț în trecutul neamului. Și atit ar fi destul pentru ca o foaie merită poporului, să fie socotită ca destul de bună.

De aci încolo însă noi ne vom sili a purta pe cetitorii nostri și prin lumea științelor frumoase, deschizându-le vederi prin lumi pe cari cei mai mulți nu le-au cunoscut deloc, ori prea puțin, ori în fel greșit.

Ne bucurăm dar că putem vesti, că dl. profesor Blaga a avut bunătața a intra între colaboratorii nostri. Și fiindcă dsa încă scrie îndeosebi pentru popor, și fiindcă „Foaia Interesantă” e mai mult citită ca „Libertatea” (apare în 12.000 ex), am aflat de bine a-l deschide în „Foaia Int.” o pagină întreagă, pagina a 4-a, restringând celalalt material de petrecere, la numai 3 pagini.

Și numai din începutul ce s'a face azi, bunul cetitor poate vedea, că lucruri foarte interesante și frumoase va găsi în pagina de „Știință” îngrijită de dl. profesor Blaga.

Rugăm pe cetitori a urmări cu dragostea cu care li-se pune la îndemână, și a îndemna pe cât mai mulți frați din popor a urmări și a ceti aceste alese pagini.

O rugare către primării.

Dela un abonent al nostru din Munții Apuseni, primim următoarele șire:

„Jumătatea anului e aci, și o vremea pentru renoirea abonamentului și nu știu să mai noesc ori ba, că de nu s'o îndrepta lucru cu primarul dela noi, apoi nu mi-să plătește să mai plătesc la ce'e foi. Ceteam foile dvcastre la un pretin al meu, și atita m'am deprins cu ce'e că le simțam lipsa și le-am abonat și eu. Dar ce folos, că primarul nostru ori nu mi-le dă nici decit ori tirziu de tot, cite 2—3 de-olaltă, cind le-a trecut vremea. Așa face și cu cărțile închise. Imi venise niște broșuri și cel ce mi le-a trimis mi-a scris și-o epistolă că mi-a trimis ce am cerut. Epistola sosise

la mine, cărțile nu. Și doar mergind eu la primărie. Imi văzusem cărțile. Cind însă le-am cerut, birău că n'au venit! — Așa val avem, că ne vine să nu mai abonăm. Și doar e primar de un singe cu noi, mince-l lipitorile...”

Și așa mai departe să năcăjește fratele cetitor. Ci-că uneori îl injură cind îl întreabă de foi și cărți și-l zice: „Mai du-te celuia și celula cu atitea foi și cărți de-a tale”!...

Cam lubitor de întunec trebuie să fie acest primar, pe care de data asta îl cruțăm și nu-i spunem numele, dar altă-dată vom face-o! Sau de ce de altă, să supără el pe cei-ce poartă și cetesc foi și cumpără cărți?

Nu vrem să cercetăm din toate punctele de vedere, cât de urit e acest fapt al unor primari, chiar Români! Le adresăm numai tuturor o rugare: Ca ei, nu numai să nu facă greutăți în popor, ci înșiși să iee în apărare pe abonenții de foi față de cancelaria notarului cutare care le-ar cam face pierdute, — doar foile multe sosite în un sat, dovedesc că oamenii luminați locuiesc în acel sat! Și e mai mare cinste a fi primar în un sat luminat, ca în unul de neștiutori de nici o carte! Primarul de-aceea e pus în fruntea comunei, pentru-că oamenii l'au aflat de mai vrdnic pentru el. Dee-le și el dară semnul vredniciei ocrotind pe cei năzuitori spre lumină, spre știință, dar la nici un caz nu să facă năbușitor al strecurării aceleia, în popor! Și cine foile le oprește lumina o năbușește! Să nu fie de aceștia printre frații noștri!..

Din Viștea-de-jos.

— Fanfara. —

Ni să scrie, că în această frun-tașă comună din comitatul Făgă-rașului, tinerimea bună a dat o frumoasă dovadă, că ce mult poate ea, dacă vrea! S'au înțeles tinerii între sine, să înființeze și ei o fan-fară (muzică cu instrumente de suflat), și au comandat dela o fabrică din Bohemia instrumentele de lipsă, care le-au și venit, costind 800 cor. Cind aveau instrumentele, nu aveau ce face cu ele. Și-au căutat îndată un instructor pe care l'au și găsit în persoana dlui Ioan Russu din Făgăras, care pentru 120 cor., a mers și i-a învățat a cînta 9 cîntări frumoase. Azi frații nostri din Viștea sunt mîndri de fanfara lor și banca „Oteana”, bucurîndu-se de însuflețirea tinere-tului pentru muzică, i-a cinstit cu 360 cor. ajutor la cumpărarea instrumentelor.

Sunt de toată lauda acești tineri, cari sunt și altfel foarte buni naționaliști, de cei ieșiți din școala veche și bună de pe vremea cind Baronul Ursu era stăpînul peste școlile grănițerești făgărășene.

În temnița din Lugoj și-a făcut dela 5 Iulie pînă în 14 Iulie re-dactorul N. Mitru pedeapsa de 8 zile, pentru un articol publicat anul trecut în Interesul votului u-niversal, în foaia „Plugarul Ro-mân” din Timișoara. Domnul N. Mitru a eșit din arest, în scurt timp va avea însă o altă petraclare la tabla regească dela Timișoara, pentru un articol umoristic-politic apărut în

foaia glumeată „Baba Satului”. Tot semne de „împăcare”.

Apponyi n-a ajuns profesor universitar. Ne aducem cu toții a-minte, că mai astă primăvară, după ce fariseul conte maghiar s'a rentoarse din America, pe care încercase s'o îmbete cu apă rece, corpul profesoral dela universitatea din Buda-pesta, purcezînd din punct de vedere al șovinismului, a chemat pe contele Apponyi la catedră de universitate. Se făcuse pe atunci mare zarvă în jurul acestei întimplări și ziarele ungurești orbite de șovinism cereau dela guvern — despre care să vestise, că nu-i prea convins, ca Apponyi să fie profesor universitar, ca să-l recomande cu ori-ce preț Maiestății sale spre întărire la această catedră. Acum vine știrea, că guvernul n'a primit întărirea dela Maiestatea Sa și astfel s'a deschis concurs pentru catedra, care era să i-se dea contelui Apponyi.

E interesent, că acest Apponyi, care acu-s doi ani aproape, denu-mise profesor universitar pe rene-gatul Siegescu curat pentru servicii politice, căci învățătură n'are mai multă din limba română, ca dascălul din satul lui, a zis acum, că a rămas pe jos, că pe el știința l'a chemat la catedră, dar politica nu l'a lăsat să meargă, uitîndu-și fanfaronul conte, că el pe timpul puterii sale a făcut acelaș lucru, dînd la o parte pe oamenii, pe cari i'a recomandat spre întărire întreg corpul profesoral. Dumnezeu nu bate cu bita.

Frumoase daruri sfintei bisericii. Vrednicul econom Ioan Berar și soția Ana născută Matinca din Zam au donat sfintei bisericii din loc o cădelniță de argint, un pentecostariu cu litere latine, 12 mineie pe 12 luni, legate în pele roșie cu litere latine cu prețul toate la olaltă 206 cor. 35 fil. Dumnezeu săi respălătească în zecit!

O îndreptare. În Nr. 19 al „Libertății” s'a scris că în recursul dat contra alegerii dela Orăștie, jidanul Steiner din Uroi, a dat și lui Aron Mermezan din Uroi 50 cor. pentru-ca să voteze cu omul perzării, cu evreul Farkas. Ni-se cere să îndreptăm lucrul așa, că acel nenorocit Mermezan nu e din Uroi, ci e Aron Mermezan din Rapoltul mic! Ca să se știe!

Lucruri de nimic sunt acelea pe care conducerea băii 12 Apostoli dela Ruda le face cu bieții bă'eși cind ies din baie. Ci-că oprește pe ales din ei cite 10—12 ca să-i cerceteze nu cumva au înghițit aur. Și, ca să o poată, îi oprește cu gendarmi la ieșirea din baie și-i închide în o odaie unde au să stea pînă le vine de curățit trupul, ca ei să poată cerceta de n'au dat afară și aur pe care l'ar fi înghițit. Acelo ci-că gendarmii țin pe om 2 și 3 ore închis. Și de

cumva pe unul, obosit cum e, îl învinge somnul, merge gendarmul la el și-l lovește cu pumnul în frunte zicându-i:

— Nu doarme, moi, că nici eu nu doarmel.

Indeosebi ciufală și barbarie s'a făcut săptămânile trecute cu un biet băeț, Amos Bulz care pus și el la proba asta scirboasă, avînd stomacul întărit, infundat, nu putea da domnilor gendarmi... „proba“ pe care o așteptau, și l'au ținut acolo vreo 20 ore într'una, cînd apoi l'au dus la medicul din Brad care cu medicini a făcut să poată avea bietul om scaun și să să încredințeze domniilor băilor că n'a înghițit aur!

Carate barbarii!

Di Mircea Russu-Șirianu, fiul regretatului Ion Russu-Șirianu, a trecut cu deosebit succes ultimul examen la facultatea de drept din București, obținînd diploma de licențiat în drept. D-sa își va completa studiile la universitatea din Paris.

Spre luare aminte! Rugăm pe cinstiții abonați, să grăbească cu trimiterea plății pentru foi pe jumătatea a doua a anului, căci numai nr. 30 să mai trimită celor ce n'au înnoit abonamentul. Apoi să oprește mersul foilor.

O nedreptate aflăm că s'a făcut dlui învățator Ioan Rusan din Ohaba (cercul Vințului), despre care s'a scris în Nr. 20 al „Libertății“, că la ascultarea în pricina alegerii dela Vinț ar fi făcut mărturisirea, că numai de frică a votat cu Dr. Maniu. Asta nu răspunde adevărului, Di Rusan a fasonat bine, și corespondentul să vede că a confundat pe dl. Inv. Rusan cu celalalt învățator Ioan Codeu, căci despre acest dl. învățator a spus dl. adv. Sabo că ar fi făcut o mărturisire de acest fel. — Deși tirziu, facem îndreptarea cuvenită, nevrînd să rămînă ponosul nedrept asupra unui om la locul său.

Logodnă. Dșoara Genica Irimie, Deva și dl. Sabin Pîso, Timișoara, logodiți.

— Domnul Mihail Popa, învățator și domnișoara Marioara Poia, fidanțați. Felicitări!

Inginer român. Dl. Laurențiu Giurgiu, original din Hărăstăș, comitatul Turda-Arieș, în 21 Iun. n. a obținut diploma de inginer la Polytechnica din Budapesta.

— Rugăm: Cetiți „Posta Redacției“ acei cari așteptați răspunsuri ori lămuriri, privitor la scrisori trimise și nerezolvate altfel.

Petreceri.

Comitetul filial din Șomcuta-mare al Societății pentru fond de teatru român, invită la Reprezentațiile teatrale-concert ce se vor aranja în 29 și 30 Iulie st. n. a. c. de dl. A. P. Bănuț, directorul artistic al Societății pentru fond de teatru român, cu concursul mai multor artiști și artiști români în hotelul „Central“ din Șomcuta-mare. Programul: în 29 Iulie sîmbătă seara concert și teatru, după reprezentație convenire socială. În 30 Iulie duminică seara teatru, după reprezentație petrecere cu dans. Programe detaliate se vor publica în

foi și distribul seara la cassă. Inceputul la 8 oare seara precis. Suprasolviri marimonio: se se primesc cu mulțumită, la adresa casarului Di Ioan Butean a Tobi în Șomcuta-Mare și se vor cuita pe cale ziaristică. Doritorii de a participa, pentru înleznierea încuarterării au de a se adresa dlui Alexandru Nyilvan, Șomcuta-Mare.

— Tiner mea studiosă din Poiană are onoarea a vă invita la obcînuita-i petrecere ce o va araji în 10/13 Iulie 1911 în pădurea „Staule“. L. caz de timp nefavorabil să va amana pe Dumineca viitoare.

— Petrecere de vară aranjază tinerimea din Gira Albacului la 6 August st. n. 1911, în sala școlii gr.-or. române. Venitul curat este destinat pentru înființarea bibliotecii școlare.

— Inteligența română din Heandamare și jur invită la Petrecerea de vară cu dans ce aranjază Duminică, în 23 Iulie n. 1911, în sala spațioasă a școlilor din Buzuș. Venitul curat e destinat bisericii gr. cat. din Heandamare și „Asociațiunii“.

— Inteligența română din Lechința și jur invită la Petrecerea de vară cu dans, ce aranjază Duminică, în 23 Iulie n. 1911, în pavilionul „Coroana“ din Lechința. Venitul curat e menit bisericii române din Lechința și Herina.

— Comitetul parochial gr. or. din Șaroșul-săseșc invită la Serata teatrală și corală ce se va aranja în 10/23 Iulie, în edificiul școlii, din prietajul Sfințirii școlii gr.-or. române și a adunării desp. „Asociațiunii“ din Ibașfalău. Venitul curat este destinat pentru procurarea revizitelor școlare.

Pompieri voluntari în comandă românească ar trebui să avem prin toate comunele noastre românești (precum am scris în un număr trecut, arătînd cum și ce). Lăudăm pe frații români din comuna Herendești (lingă Lugoj) cari s'au înjghebat în companie de focari și procurîndu și regalamentul de pompieri din România și cele din comit. Sibiinului, după el și au întocmit conducerea și comanda românească și așa vor lucra li rugăm să ne dea știre cînd vor fi deplin instruați, ca să iee și prin alte comune pildă dela ei.

Unde avem conducători cu inimă pentru popor și pentru limba lui, așa cum au frații din Herendești pe bravul lor preot Cornel Biro și vrednicul învățator Alexandru Novac, — și zeloși cetitori de foi ca Ioan Jivan, Vasile Zgărda, Simion Muntean și alții mulți, — acolo vezi punîndu-se la cale lucruri bune!

Ridică, Doamne, peste tot locurile așa buni apărători a tot ce e românesc!

— Astfel de Regulamente pentru pompieri să găsească la „Librăria Națională“ S. Bornemisa în Orăștie. Cel dela București (legat) e cu 1 cor., cel dela Sibiin, broșat, cu 60 fil. de postă.

Moarte. Nichifor Leucian cantor în Leanțiu a încetat din viață Miercuri la 29 Iunie în etate de 44 ani, lăsînd în urmă soția, 4 copii și pe mama-sa de 93 ani.

Manevra tunarilor se ține în apropierea orașului Veszprém, la Hajmáskér, unde s'a adunat din cale-afară multă artilerie. Această ci-că e cea mai mare manevră a tunarilor, decînd se fac manevre. Sunt adunate în jurul a-

cestui loc o mulțime de tunuri mari și mai mici și sunt trase în mare parte de automobile, nu de cai, ca până acum. Afară de tunuri la această manevră, frește mai ia parte un mare număr de infanteriști. În zilele acestea să va ridica de asupra armatei și o mașină de zburat, ca să cerce, că ar putea oare da ajutor trupeii din Hujákér, care e ca o cetățule, ce trebuie cuprinsă în vreme de bătaie.

Nenorocire de tren. Din New-york se scrie, că trenul accelerat, ce duce pe un pod înalt peste case în orașul Bridgeport, tocmai cînd a fost de-asupra pieții mari a orașului s'a răsturnat și dela înălțimea aceea uciașă a căzut în mijlocul pieții 6 vagoane. S'a făcut un zgomot uriaș și s'au cutremurat toate casele din apropiere ca de un puternic cutremur de pămînt. Toți călătorii din cele 6 vagoane au rămas morți, arzînd cea mai mare parte din ei, așa că nu au mai putut fi nici recunoscuți.

La petrecerea din Benic de a doua zi de Rusalii, s'au aflat mai mulți oameni buni cari au plătit cîte ceva peste prețul de intrare. S'au adunat din acele suprasolviri 30 cor. pentru lada bisericii, — ceea ce prin asta să cuitiază în public.

Prof. Wilh. Tauffer, directorul cliniceii r. ung. de femei, dela universitate, scrie: „Prescriu apa amară naturală Franz Josef cu cel mai bun succes ca purgativ distins“.

Nenorocire cu automobilul. Din ce să sporesc mai mult automobilele, nenorocirile cu ele sunt par-că tot mai dese. Aproape nu este zi să nu sosească de undeva o știre despre noui nenorociri cu automobilul. Acum vine una din München, că un automobil, cu care mergeau 3 ofițeri de artilerie (tunari), voină să ocolească o căruță ce le venia înainte pe drumul mare, s'a izbit de un stîlp de telegraf și s'a răsturnat, ucigînd pe locotenentul König, iar ceilalți doi ofițeri au rămas greu răniți. Tot din țara nemțască, din Köln, să scrie, că și acolo s'a întimplat o asemenea nenorocire, cu un automobil, în care ședeau vreo cinci inși. Automobilul s'a izbit de alt automobil ce i venea în față și toți cei cinci călători au rămas morți pe loc! Cei morți erau niște tineri, cărora șoferul le dase automobilul numai împrumut, pentru a face o plimbare de „plăcere“ cu el. Iaca cum și-au plătit plăcerea.

De ale Asociațiunii.

Membrii „Asociațiunii“ din desp. Abrud-Cămpeni, precum și toți binevoitorii cauzei culturale, să invită a participa la adunarea cercuală, ce să va ținea Duminică, în 30 Iulie n. 1911, la orele 11 a. m., în școala confesională din Abrud-sat, cu programul obicinuit. Să vor ținea și dizertații populare.

Romul Furdul, Demetriu Gola, direct. desp. secret desp.

On. membrii ai despărțămîntului XXIII. Turda a „Asociațiunii“ pentru literatura și cultura poporului român precum și toți binevoitorii și sprijinitorii ei, sunt poțiti la adunarea generală, ce să va ținea în 6 August st. n. 1911 la 2 ore p. n. în localul școlii gr.-cath.

din Tritiul-superior (Felsőjethem), după următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul secretarului, casarului și a bibliotecarului.
3. Alegerea alor dcua comisii pentru censurarea rapoartelor și pentru înscrierea de membri noi și încassarea taxelor.
4. Eventuale disertațiuni.
5. Raportul comisiilor esmise.
6. Eventuale propuneri.
7. Alegerea a lor 3 membri verificatori.
8. Inchiderea adunării.

Vladușiu, Dr. V. Moldovan, director. secretar.

Operații membrii ai „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, din despărțămîntul R-ghin, precum și toți sprijinitorii culturai române sunt invitați a participa la adunarea cercuală, ce să va ținea în comuna Toplița-română (Maroshéviz), în 2 August n., la oarele 8 1/2 a. m. în biserica gr.-or. de acolo.

POSTA REDACȚIEI

Desle G. Șut. în Ven.-de-sus. Trimite 4 cor. și publicăm mulțumita cătră Americani, altfel nu.

Și. B. în Limba. Prin folosghăbrița bagi rugare. Di notat și-o face. Iți spune el cum.

Dlul P. Pop, inv. în B. ung. Răspunsul dtale la scrisoarea din nr. 20 al „Libertății“ nu s'a publicat, fiindcă însuși recunoști că e drept că ai mers la alege-re, deși... „întia și ultima“... O fi, dar cine poate, creadă. Dovada ai dat-o acum. odată de asta au oamenii drept să se țină până nu vei da probă contrară. Recunoști că nu vrei să instruez coriști, pentru-că vin la probe sa r. a. Dar peste zi e și cam greu a cere economilor a veni. Sara au și ei nițică vreme. Sub o pază bună și cu povețe cumiți, nu urmează că întrunirile lor să fie ducătoare la greșeli.

Neputînd dta scuza aceste 2 puncte de învinuire, celelalte izbucniri contra preținșior dtale dușmani, n'au rost. De aceea n'am putut publica apărarea. Constatăm atî, că la concert n'ai putut lua parte, fiindcă chiar îți murise mama.

Celul cu scrisoarea despre Jidani dela Ila și Dobra: Fiindcă nu ne scrii nici nouă cine ești, scri-oarea s'a aruncat. Și de altfel a fost rân scrisă: din dengă în dengă și pe amîndouă laturile hîrtiei! — Cînd scriești la foale, scriești numai pe o parte a hîrtiei și lăsînd loc alb la o margine a scrieșii pentru a ne putea face îndreptări. Altfel să aruncă.

Dlul A. P. B. în P. Trimite pe celelalte cite 22 fil. de unul.

Dlul N. S. în Canada Sask. Calendarele perdate, nu le plătești. Vei primi altele în loc la toamnă. Ținem samă de aceea ca la toamnă să-ți trimitem 100 încă.

Dlul S. P. M. în New-york-Ohio. Cartea despre războiul ruso-japon nu să mai a.

Aurel C. din Birsdu. Am publica plîngerea dtale, dar nu e destul de limpede scrisă și nu putem ști, a avut drept reprezentanța din Hărău a pune acele opreliști de pășunat ori nu? S'a făcut re-curs contra lor ori nu? Că dacă hotărîrea e în bună regulă, înzadar scriem contra ei. Noi numai nedreptatea și lucrul fără lege îl zbiciuim.

Dlul P. Duma în Ind. H. (America). Nu știm nici noi.

Dlul N. B. Chiar fiindcă s'iscolite de dta, nu le putem felosi. Că e meșteșug greu acela de scrie poezii. Sunt prea slăbățe.

Dlul Tr. Mărginean Out. Mai avem cîteva calendare. Cu 30 fil. unul. Trimite banii și pentru postă 5 fil. și îți vor merge.

Dlul G. N. în Ben. Mulțumite publice, cu numele și sumele date, nu publicăm decît ca inserțiune plătită.

Ds. Nic. Micu în Br. Mulțumim de frumoasa scrisoare cu propunerea în folosul răspînnirii de foi în popor, — dar nu am publicat-o, căci e timpul nepotrivit. Acum nu să lășesc abonamente. E timpul lucrului, cînd economul are lipsă de tot bănuțul. Ci ar fi bine să vii cu ca iară colea prin Octombrie, să scormonim abonamentul de probă cu coroanele propuse de d-ta! Atunci ar fi la loc!

Dlul L. Ser. în Spăl. Jocul la loterie noi nu-l recomandăm. Altcora sunt obligățiile-locari recomandate de pildă de „Ustr-dan“. Acela să sigure, nu poți perde banii. Dar la loteria de clasă, să perde mult și să îmbogățesc cel cel ce fac loteria și vinătorii de bilete.

Dlul P. Bălan Z. în Conop. At trimis numai 1 cor. 88 pentru 12 calendare. Cum să poată dta ai a le plăti de fiecare calendar 22 fil. și poate tot dta și poști. Mai trimite dar 72 fil. ce ni-ai tras.

Și rugăm cu o cale pe toți cîți ne trimiți banii, să nu tragă cite 10-20 fil. sau ca în acest caz, 72 fil. pentru care nu ni-vo plătește să umbăm cu scrisori ci să plătească fiecare ce cine ce are de plătit!

Ds. Din Ep. în Ozora. Trimite cite 11 cor. (72 fil.) de un calendar.

Dlul Ach. F. calfă c. in *Sinn-mare*. Numeri singuratici din acel an nu mai avem. Ci la foaia din anul acela întreg, și acolo li află apoi pe toți.

Dlul Aron C. R. in *Bulzgeit*. Dta ești plăcut pe anul de față deplin, cu ce au trimis din America.

Dlul T. Mitea in *Erte, Pa* (America). Adresa celor 2 medici nu 6 știm. Dar cereți-o la dl Harle Chendi București (la Academie) și dsa vi-o poate spune. Carte pentru stenografisti ca e. Doar la București.

Dlul N. Aer. in *Most*. Iartă, dar n'o potex folosi.

Dlul Z. Neamtu in *Roek-Falls, Ill*. Noi și-am trimite folle. dar nu-ai dat adresa, desit atunci mti cind și-au mers numerii de probă. Acum nu o mai vom. Și in epistola prin care reclami nu o scrii.

D-sale D. T. in *Band*. Lasă n'o mai vinturăm in public prostia asta românească. Bine că macar **poporul** are mai bun simț ca **preotul**, și decit să meargă in băraca papistașă ungurească, mai bine merge la biserica soră, **tot românească**, gr-orientală. Părintele atita pricepe. Dzeu să-i ferte judecata atit de streină de mintea și inima adevărat românească!

Dlul Ad. Bocan in *Ch. III*. Până ai ceva avere aici, îți tot cer dările ce privesc pe un cetățean. Dta ești in America de mulți ani, ești tot cetățean aici și darea și-o cere. De altfel cu întrebări de acestea îndreptoză-te cătră un em cunosător de legi: vre-un notar in care ai încredere ori un avocat. Baniți trimiși pentru asigurarea vitelor i-am pus cum cert, la abonament.

Dlul C. H. in *G. Hoda*. Cărticica cerută n'am mai aflat'o, s'a trecut, am trim's alta tot de S.

Mir. Bibu in *Ocna*. Ilustrata cu Călușerii, trimisă pentru a face după ea chip in „Foaia Interesantă”, au o putem folosi E prea spălăcită. Cereți fotografului să facă o **fotografie bună**, mai neagră, mai închisă, decit mai deschisă, că așa ne trebuie pentru clișee. Trimiteți-o apoi aceea și o vom pune in foaie. Să scrieți atunci ceva despre producție.

Dlul G. N. in *Pr. Căneștele și Poporalele* ditate nu sa pot publica. Nu-ă culesc din popor ci făcete de dta, și-ă slabe. Ascultă cîntecul din gîsul fetelor ori feciorilor la horă ori de la lucru și pe care le ați tare frumoase, scrie-le și le trimite. Să cunoască celea din cele mente de alții. Și și-le primim bucuros.

CATALOGUL Librăriei a ieșit de sub tipar. Celor ce îl cer să trimite gratis.

Asemenea catalog de Gramofone și Eufoane și de plăci cu cîntări românești.

Papier à Cigarettes

ABADIE

De închiriat.

In Orăștie strada lungă Nr. 13, este de închiriat un

local de prăvălie și locuință,

pe lingă condițiuni foarte favorabile.

In acest local și de prezent este prăvălie arajată, e la un loc nu să poate mai potrivit.

Reflectanților s'ar vinde și marfa ce să află in prăvălie, cu prețul de cumpărare.

A se adresa la **Eduard Weltzer** brutar.

(233) 1—3

„Város-major Szanatorium”
și
„HYDROTHERAPIE”
26 odăi arangiate cel mai modern. Supraveghiere medicală permanentă.
Telefon 88—99.
Birou central; stabiliment medical:
Budapest, Foroncz körut 29.
n. a 8—9; d. a. 3—5.
Director-șef:
Dr. Cosmutza.

(884) 28—

Localul de crișmă și prăvălie

din Cârneșci—Kernyesd împreună cu grădina din dosul grajdului și toate superedificatele aparținătoare, — cari formează proprietatea Bisericii greco-catolice din loc, —

să dau în arîndă prin licitare pe timp de 3 ani, începînd din 1-a Octobrie st. n. a. c.

Licitarea să va ținea **Joi in 7 August** st. n. la oarele 2 p. m. in cancelaria parochială din Cârneșci —Kernyesd.

Prețul de strigare e 900 (nouă sute) coroane anual.

Doritorii de a arînda acest local, vor avea să ia parte in persoană la licitație, sau să facă oferte in scris, până in ziua licitației, la subscrisul, depunînd vadiu de 10% a sumei oferite.

Arînda anuală să va solvi in 2 rate semestrale anticipative.

Condițiuni mai amărînte să dau verbal la subscrisul.

Notez că aceasta e singura crișmă și prăvălie in comună, care are la 900 locuitori.

Posta, telegraf, telefon și stațiune la calea ferată Hátzeg—Kâránsebes in loc.

Cârneșci-Kernyesd, la 18 Iulie 1911.

Silvius P. Barbeseu
(235) 1—4 preot gr.-cat.

(235) 1—4

!! In atențiunea onor. public !!

Subscrisul aduc la cunoștința onor. public din loc și jur, că mi-am deschis o

Prăvălie de ghete

pentru domni, dame și copii

in strada Promenăzii Nr. 5 (casele proprii). Voiu servi onor. public numai cu marfă bună și trainică, pregătită in atelierul meu propriu.

Rog binevoitorul sprigin al onor. public, semnez

Cu toată stima:
Petru Corpade
măestru pantofar in Orăștie.

(232) 1—4

(232) 1—4

Comandele să fac urgent și să trimit și cu rambursă!

CEL MAI NOU ȘI MAI BUN LEAC!

Atrag atențiunea marelui public, asupra medicamentului meu, pe care l'am descoperit numai de curînd, și pe care îl dau cu garanție tuturor ce-l comandă. Medicamentul are mare efect asupra bolilor de: *uime, umflături, buboate, cocitură, sugel, bubă-vinată* apoi la *tîteturi de săcure ori de cușit, la durere de spate și de picioare, de mâni, de pîntice, de rînsă, de limbă, de urechi, de cap, de măsele, de buze, chiar și celuloa cade de-i vinețește vre-o parte a trupului, și la tot felul de bube urite de pe trup!*

Leacul folosit *vindecă ori-și-ce boală de acestea.* — Dacă morbul e mai vechiu *coace fără nici o durere, spărgînd rana și trăgînd puroiul (coptura) și rămîne omul sănătos!* — *Folosește și la morburî învechite!* — *Și la arsuri!*

Ori-și-cine care comandă acest leac, e îndatorat, a-mi scrie că ce boală are și de cînd o are? Astfel pot să fac leacul la ori-și-cine ca să le ajute; iar alta mă pot orienta la ori-ce boală sau durere de pe trup, fără a mai fi silit să mai fac spese cu întrebări.

Acest medicament (leac) nu să află spre vînzare în nici o farmacie, ci să pregădește de-adreptul de mine! Lămuriri (sfaturi) cum trebuie folosit leacul, să dau la cumpărare. — Leacul nu e periculos și are un miros plăcut! — Ca să poată procura ori-și-cine, am redus (scăzut) prețul. Portul postal deasemenea îl plătesc cînd expedez comanda.

Acest medicament (o rudă de 10 cm. lungă) costă numai 1 cor. 50 flori. Două ruzi 2 coroane 50 flori.

Adresați-Vă cu încredere la
Romul Budoiu-Deleanu
in Sibiu-Nagyszoben
(Strada Măcelarilor Nr. 45).

Preț ieftin, vindecare sigură!

In secolul al XX-lea.

Țaranca dela sat ca și doamna dela oraș, are lipsă la casă de-o mașină decusut

SINGER ORIGINALĂ, pe care poate lucra haine de sus, rufării, ajouriu, ciorapi, stopfin și brodă ca și cu mîna.

Prin cele mai plăcute condițiuni de rate. Le capeti in Deva, Rákoczy ut 1, precum și la Agentura pentru Orăștie la dl

B. Stelescu
Drumul țării
(Casele dlui S. Corvin sen.)

(218) 1—3

Invățăcel

se primește îndată in prăvălia mixtă a subscrisului. Să fie de 13 14 ani. Să știe ceti și scrie bine.

Romul Coțioiu
comerciant in Baia de Criș
(Kőrösbánya, Hunyad m.)

1—2

VAR!
In fabrica de var din ORLAT să arde și expediază zilnic in mare și mic renumitul:

Var de Orlat
liber de piatră și zgură!

Preț moderat, serviciu prompt și real!

I. Banciu.
Orlat (Szeben m.)

(183) 9—10

Publicațiune.

Duminecă in 6 August 1911 n. la oarele 2 p. m. să va exarenda prin licitațiune publică casa crișmei comunale din Răhău, constă-tătoare din 5 odăi, 2 pivniți și o sală de joc — in care joacă tinerimea — pe timp de 3 ani și anume din 1 Octobrie 1911, până la 30 Septembrie 1914. Prețul strigării e 884 cor. 50 fil. Vadium 10%. — Oferte in scris provăzute cu vadium recerut să primesc până la începe-rea licitațiunii. Postoferte (percente) nu să mai primesc. Condițiunile mai de aproape să pot vedea in cancelaria comunală.

Re h ó, la 15 Iulie 1911.

Primăria comunală.

Petru Secașiu, primar.

Max. Grecu, notar.

No. 230/911.

Publicațiune.

Comuna politică Vesănd (Szász-vezsőd) publică, cumcă in 30 Iulie 1911 st. n. după ameazi la 3 ore dă in arîndă la casa comunală din Vesănd in licitațiune publică verbală și cu oferte închise, dreptul său de crișmărit și edificiul de crișmă pre timpul din 1 Novembre 1911 până in 31 Decembre 1914.

Prețul de strigare: 1000 cor. anual. Vadium 100 cor.

Condițiunile de licitație să pot vedea in cancelaria notarială din Bóita (Mihályfalva) și la primariul comunal din Vesănd.

Vesănd (Szászvezsőd) in 10 Iulie 1911. (Com. Nagyküküllő).

1—2 Primăria comunală.

Dați adresa corect: numele, caracterul satul, poșta ultimă, și comitatul.

Accest leac e controlat și de medic, constatînd că e bun.

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște

Primește depuneri spre fructificare fără anunț cu 4%, pe lângă anunț cu 4½% — iar depuneri mai mari cu 5%.

Depuneri și ridicări să pot face și prin Cassa de păstrare postală.

Darea de camete o plătește institutul.

Acoardă Imprumuturi:

pe cambii,

pe ipotecă replătibile în rate sau în anuități,

pe obligațiuni cu cavenți

ca credite de Cont-curent pe lângă asigurare hipotecară sau de valoare (acții și efecte publice).

Dobânda variază între 8% și 6%, după mărimea imprumutului și asigurarea oferită.

Schimbă, adică cumpără și vinde, ori ce fel de monede streine cu, cursul zilei.

(202) 5-20

Direcțiunea.

Ce-e-e? „Tata ne-a slobozit! Că-'s veritabile hilze de cigarette *Antincotin* de-alui *JACOBI* în cutii de lemn!”

Ai grijă! Numai cu scrisoarea „JACOBI” e bună!

14-26

Birou de informații.

Cunoscând multe lipsuri ale publicului românesc din provincie, m'am hotărât să deschid în **Budapesta** birou de informații și **Agentură Românească.**

Ori-ce informație relativ la petițiile înaintate la ministere și alte foruri, ori-ce informații comerciale și în general în ori-ce cauză, dau în restimp de 2-3 zile ori-și-cui rezolvind toate chestiile în modul cel mai cinstit.

Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvirea favorabilă.

Fac tot felul de mijlociri comerciale și comande.

Prețuri moderate; serviciu prompt, informații detaliate. (42) 19-20

La aviz aștept la gară.

L. OLARIU,

Budapest, Lajos utca 141 III/19.

VINURI

vechi și noi — de vîndut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din **Siria**, (Világos), **PETRU BENEÁ**, căci Vă trimite numai *vinuri bune, curate* și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi: Vin alb 66 fil., Rizling 68 fil., Roșu 76 fileri.

Vinuri noi: Rizling 54 fil., Rizling și Ruge amestecat 50 fil., Siller 52 fil.

Rachie de trêvere (cominã) K 1'60

Rachie de cominã specialit. » 2'—

Rachie de drojdii 2 cor. 20 fileri.

Prețurile sunt semnate după litru în fileri. Vinurile și rachie să expediază sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus și cu rambursă.

Vase împrumutez pe timp de 2 luni.

Pentru calitatea vinului garantez.

PETRU BENEÁ, proprietar de vii și neg. de vinuri. Világos, (Arad m.) 21-22

HAMURI

dela cele mai ieftine până la cele mai fine și de lux, — frîne, șauce, șezuturi pentru trăsuri (ziț-uri), — pregătește pe chezeșie din cea mai bună materie și cu prețuri moderate! — Asemenea primește *reparațiuni* și le execută l dată și bine!

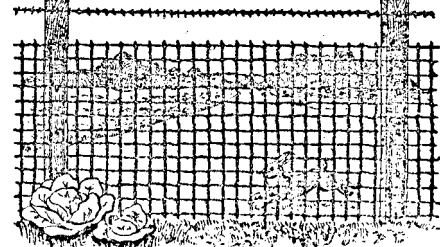
(10) 9-10 **Ioan Comă** maeștru curelar în Orăștie (Casele Dr. Schull, piața-mare).

Cele mai bune călcîie de gummi sunt călcîiele:

Garduri, tare ieftine!

Producție indigenă! Fără păreche potrivită!

(85) Ușor de mannat! 17-20

Neamărate scrisori de mulțumită adevăresc că

Teșetura de drot „HUNGARIA” e neîntrecută, distinsă!

Să facee din drot răsucit. Prețul pe metru pătrat 30 fileri și mai mult

Să comandă numai la fabricantul

Alexander Haidecker,

fabrică de sunit de drot și de garduri de drot în

Budapesta, VIII., Üllői-ut 48/85.

Serviciu repede, favorabil și punctuos. — Catalog ilustrat, gratis și franco!

Avis!

O mare moșie să află de vânzare în **Băcăinți**. Moșia e de vre-o 54 jugere, între care vre-o 16 jugere pădure, cealaltă arător și case, în care de prezent e casarma gendarmilor. — Să vinde din mână liberă.

Doritorii să se adreseze la (224) 3-3 **Gönczy József,** în Orăștie - Szászváros (în spitalul coleg'ului reformat).

Casa de Crîsmă

din strada Grădinarilor Nr. 23 în Orăștie, — e de vânzare!

Informații în casă, la (214) 4-4 **Georg Salamon.**

Ilie Floașiu

firmă comercială în **Mercurea**, are lipsă de 2 practicanți în prăvălie. Preferiți vor fi acei petenți, cari au cel puțin 2 clase gimnaziale și știu afară de limba română, și cea maghiară și germană, atît în scris cît și în vorbit

Atrag atențiunea învățătorilor și preoților să îndemne pe părinții copiilor mai destoinici și mai potriviți, să-i aplice la cariera comercială.

Cei aleși află aplicare momentană. (230) 2-3

„ARIEȘANA”

— Institut de credit și economii, societate pe acții în Turda. —
Cheque-Conto 25209. Filială în Iara. Telefon 38.

Escomptează cambii simple și ipotecare pe lângă 7-8%.
Face împrumuturi pe obligații intabulate și caventate cu 7-8%.

Financializează tot felul de întreprinderi economice.
Primește depuneri pe lângă libele și în Cont-curent cu 5%, după cari darea o plătește institutul.

Sume de 5-6 mil coroane să pot ridica ori-cînd, fără abdicere; sumele mai mari, după starea casei.

(154) 13- Direcțiunea.

Telefon 172. „LA CROITORIA UNIVERSALĂ” Telefon 172.

I. PETRAȘCU, SIBIU — NAGYSZEBEN,

:: Strada Cîsnădlei Nr. 30 ::
Depozit de stofe engleze și germane.

Să pregătesc cele mai frumoase haine, după croială cu șic, pentru civili: fracuri, saloane, jachete, sacouri, pardesiuri, baltoane, etc. — Asemenea să execută pentru ofițeri și voluntari, tot felul de uniforme, iar în depozit să află diferiți articli pentru uniforme: săbii, chipiuri, porteepe, mănuși, etc.

Atrag deosebita atențiune asupra reverențelor preoțești, ce să pregătesc în atelierul meu. . . . . după moda cea mai nouă. . . . .

Comandele să pregătesc în timp foarte scurt.

!! FRUMȘETA !!

CREAM DE BENZOE MYGDALÉ servește pentru conservarea, înfrumșetarea și albirea feței și a mânilor — dînd totodată și o finețe deosebită. Delătorează tot felul de necurătenii de pe față și mâni, precum pete, bubuțe, zgrăbunțe, pisteni (nitesser), precum netezește și z fructurile. Fața și mânilor să curăță sigur deja la vre-o cîteva zile de folosință. Prețul numai 60 fileri.

SĂPUNUL DE BENZOE MYGDALÉ. Săpun excelent pentru toilette. E preparat din ingredientii foarte fine și din mirosuri plăcute de flori. Albește și netezește pielea. Prețul 70 fileri.

POUDRE VETURIEN. Acopere foarte bine încît nici nu să observe că fața este pudrată. Prețul 1 coroană.

Toate acestea să pot primi dela farmacistul **CORNEL DEMETER,** ORĂȘTIE — Szászváros.

VIN!

Am circa 40 buși de vin, numai original ardelelesc, și îl vînd, dela 60 litri în sus, cu 26 cruceri (52 fileri) litrul.

HANS STEPHANI, Hotel „Transsylvania” 20-45 Orăștie. (63)